

HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71

The London Sinfonietta

Amsterdam 27 juni 1971
20.15 uur Concertgebouw

The London Sinfonietta is toen geworden een combinatie van zeer begaafde, jonge musici en meer ervaren spelers. Het orkest bestaat uit 12 tot 45 spelers afhankelijk van de eisen van het betreffende werk. The London Sinfonietta is geen 18e-eeuws kamerorkest met voornamelijk strijkers, maar een gezelschap waarvan de samenstelling aangepast kan worden aan de eisen van de hedendaagse muziek. Het ensemble besteedt veel aandacht aan de instudeertijd om op die manier recht te doen aan nieuwe moeilijke werken.

(David Atherton, de muzikale directeur van The London Sinfonietta, die met de uitvoering van zijn drie opera's in Cambridge goede kritiek kreeg in de hele pers, werd na zijn uitvoering van 'Oberon' uitgenodigd voor een optreden met het Opera Gezelschap van Covent Garden. Hij maakt nu deel uit van de muzikale staf van de Royal Opera House en op 24 april j.l. maakte hij geschiedenis door in Covent Garden 'Il Trovatore' te dirigeren, waardoor hij met zijn 24 jaar de jongste dirigent werd in de geschiedenis van de Royal Opera House. Het komend najaar zal hij daar 'Rigoletto' dirigeren. Deze zomer leidt hij in Aldeburgh en Edinburgh de première van Harrison Birtwistle's 'Punch and Judy' met het Engels Opera Gezelschap.)

The London Sinfonietta werd opgericht door David Atherton en Nicholas Snowman. In januari 1968 werd het eerste openbare concert gegeven. Belangrijkste doelstelling van het ensemble is de uitvoering van 20ste eeuwse muziek, meer in het bijzonder die van engelse componisten.

In de eerste vier seizoenen van zijn bestaan heeft The London Sinfonietta werken besteld bij componisten als Banks, Bedford, Birtwistle, Connolly, Hamilton, Lazorof, Smalley en Tavener en eerste uitvoeringen verzorgd van werk van Maxwell Davies, Gerhard, Mellers en Tippett en eerste engelse uitvoeringen van Amy, Berio, Christou, Crosso, Gerhard, Jolas, Penderecki, Petrassi en Stockhausen.

In 1969 en 1970 nam The London Sinfonietta deel aan de Promenade Concerten in de Londense Albert Hall. In november en december 1970 verzorgde het ensemble televisie- en openbare uitvoeringen van Pierrot Lunaire met Cathy Berberian. Na een eerste buitenlandse reis in 1970 (Sienna en Venetië) vinden in juni en juli dit jaar nu ook optredens plaats in Rome, Perugia, Florence en Tours.

The London Sinfonietta

Fluit en Piccolo	Sebastian Bell Judith Pearce
Hobo en Engelse Hoorn	Janet Craxton Mary Cotton
Klarinet	Antony Pay Roger Fallows Janet Hilton Alan Maries
Alt Saxofoon	Janet Hilton
Fagot	Roger Birnstingl Howard Etherton
Contra Fagot	Howard Etherton
Hoorn	Barry Tuckwell Ivan David Gray
Trompet	Elgar Howarth Maurice Murphy
Alt Trombone	Tom Clough
Tenor Trombone	Raymond Brown David Purser
Bas Trombone	Martin Nicholls
Slagwerk	James Holland Michael Baker David Johnson Keith Millar Kevin Nutty Michael Frye
Harp	Michael Jefferies
Piano	John Constable
Celesta	Harold Lester
Guitaar	Gilbert Biberian
Viool	Nona Liddell Joan Atherton
Altviool	Brian Hawkins Donald McVay
Cello	Jennifer Ward-Clarke Christopher Van Kampen
Contrabas	Robin McGee

Zeitmasse, voor vijf blazers

Karlheinz Stockhausen (1928)

Behalve piano en theorie aan de Keulse Musikhochschule studeerde Stockhausen ook filosofie en duitse literatuur aan de Universiteit van die stad. Compositie werd hem gedoceerd door Frank Martin, en Olivier Messiaen en Darius Milhaud in Parijs. Sinds 1963 is hij leider van de studio voor electronische muziek van de Keulse radio.

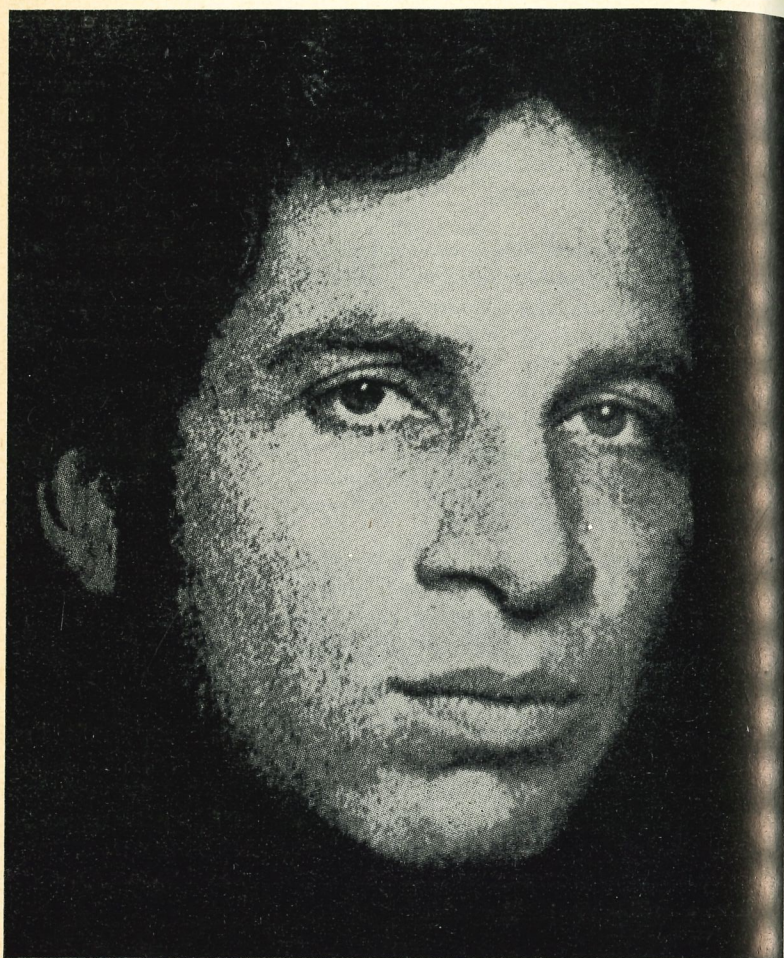
Zijn *Zeitmasse* dateert uit hetzelfde jaar als de 'Gesang der Jünglinge' en ging aan de Gruppen vooraf.

Karlheinz Stockhausen stelt in een toelichting tot *Kontra-Punkte* uit 1953 dat 'in een veelvuldige klankenwereld met individuele tonen en tijdsduren, de tegenstellingen zodanig opgelost moeten worden dat er een toestand ontstaat waarin slechts een uniform geheel, een onveranderlijk iets hoorbaar is.'

In ieder werk dat hij na dat jaar zou componeren toonde Stockhausen dezelfde preoccupatie met de nieuwe problemen van de muzikale uitdrukking, maar nooit maakte hij gebruik van een oplossing die hij in een vorige compositie had gevonden. In *Klavierstück XI* uit 1956 doorbrak hij volledig het concept van de muzikale vorm.

Tussen deze twee in zit *Zeitmasse* voor vijf blazers waaraan op een niet te verklaren wijze, weinig aandacht wordt besteed door historici, musicologen en critici. Zit het hem in de intrigerende titel of zit het in het onweerlegbare overgangsstadium waartoe dit werk behoort, n.l. die van de geïsoleerde en afzonderlijke toon naar de hogere vormeenheden die de componist groepen noemt.

In de werken die Stockhausen zelf 'Gruppen' noemt, is de karakterisering van de groepen in al hun eigenschappen duidelijk getypeerd, d.w.z. dat de overeenstemming tot stand gebracht is tussen structuur (voortbrengsel van zekere evenwichtigheid en gelijkvormigheid) en figuur (een grote mate van onevenwichtigheid en verscheidenheid). *Zeitmasse* is het laatste werk te noemen dat, alhoewel zéér geprononceerd, nog niet alle eigenschappen bezit van de 'groepencompositie'.

Alexander Goehr

Alan Hacker

Halina Lukomska

Paraphrase op "Il combattimento di Tancredi e Colorinda"

Alexander Goehr (1932)

Walter Goehr, Duits dirigent en componist, vertrok kort na de geboorte van zijn zoon Alexander voorgoed uit Berlijn en vestigde zich in Engeland. Alexander Goehr studeerde aan de Royal College of Music te Manchester, en volgde de cursussen van Olivier Messiaen en Yvonne Loriod in Parijs. In 1956 keerde hij naar zijn nieuwe vaderland terug en vestigde zich te Londen. Hij schreef meerdere composities voor de muziekfestivals van Bath, Aldeburgh, Cheltenham, Edinburgh en York, maar zoals gewoonlijk en naar goede Engelse traditie, beleefden zij daar hun première om daarna haast nooit meer gespeeld te worden.

In zijn studententijd vormde hij met drie studievrienden: Peter Maxwell Davies, Harrison Birtwistle en de pianist John Ogdon de 'Manchester Group'. In 1956 gingen ze uiteen maar jaren later zijn ze weer gezamenlijk zich gaan zetten aan het project voor een Summer School in 1964.

Overigens is Goehr één van de meest vitale figuren in het huidige Engelse muziekleven. Andrew Porter beweert dat het moeilijk is zijn kwaliteiten aan te duiden. Misschien als volgt: elk van zijn composities is niet een stuk dat geschreven is uit een behoefte aan zelf-expressie of aan experimenten met klanken, vormen, ritmen e.d., maar als een werk dat beoogt een verhouding op te bouwen of een houding in te nemen tot alle andere muziek. Met Goehr heeft men het gevoel dat het hele muzikale verleden en heden door hem verwerkt is, een visionaire uitdaging vormt tot het vastleggen van klanken.

Hoewel Goehr – wat ook uit het voorgaande moet blijken – niet tot een bepaalde school behoort, is zijn stijl strikt dodecafonisch. De uitgebreide cantate *Sutter's Gold* uit 1961 verwekte tegenstand bij zowel de uitvoerders als toehoorders. In latere werken (een vioolconcert, koorwerken) heeft Goehr de weg gevonden waarop hij zonder een compromis te moeten aanvaarden, muziek kon schrijven die geen bijzondere pro's of contra's zou moeten uitlokken om überhaupt aanhoord te worden. Zijn bijzondere affiniteiten voor theatermuziek leidde de directie van de Hamburger Oper tot het geven van een opdracht in 1967 voor de Opera 'Arden muss sterben'.

De parafrase op het ook door Monteverdi bewerkte thema van de strijd tussen twee geliefden die tot twee vijandige kampen behoren maar het niet van elkaar weten tot de stervensdood op het slagveld alle geheimen openbaart, is op dit concert een première voor Nederland.

Alan Hacker (1938) studeerde in Londen bij Jack Brymer in Reginal Kell alsook in Parijs en Bayreuth. Op 19-jarige leeftijd werd hij benoemd in het Londens Philharmonisch Orkest en twee jaar later als leraar aan de Royal Academy of Music.

Als solist treedt hij op met de meeste Engelse orkesten.

In 1969 verzorgde hij de Engelse première van P. Boulez' 'Domaines', gevolgd door de uitvoering van Stockhausen's 'Solo'. In 1970 speelde hij o.l.v. de componist het concert van A. Copland in het Avignon Festival en te Baden Baden.

Improvisations sur Mallarmé I et II

Pierre Boulez (1925)

'De "Improvisations sur Mallarmé" (1958) vertonen een duidelijke opklaring t.o.v. Boulez' vroegere, al te gecompliceerde schrijfwijze. Daardoor komt ook de zeer eigen poëzie van zijn muziek (die aan Debussy doet denken) veel duidelijker aan het licht'. Voortbouwend op wat Ton de Leeuw hierboven beweert moet in de Improvisations vooral ook gewezen worden op de invoering in dit werk van de aleatorische techniek. Het betreft hier een soepelheid in de compositietechniek die aan de uitvoerder(s) zekere vrijheid van keuze en improvisatie laat tijdens de uitvoering van een werk. Boulez' hoofdgedachte hierbij was te komen tot een zekere verluchting in de seriële compositie-techniek, een aleatorische fantasie die de banden tussen componist en uitvoerder, tussen uitvoerder en het werk, tussen het werk en het publiek moet verstevigen.

Aanvankelijk had Boulez alleen verzen van René Char op muziek gezet. De dichtkunst van René Char was voor de componist een openbaring; de dichter wees de componist onbewust de weg naar een eigen oorspronkelijke synthese tussen woord en toon. Later kwam Boulez tot Mallarmé wie voor hem de bron is van alle hedendaagse dichtkunst. En hedendaagse dichtkunst is voor hem de enige die een hedendaagse componist op muziek kan zetten. Bij Boulez ligt daarbij als essentieel de eis van een 'message compréhensible', een mededeling die duidelijker dient over te komen dan de begrijpelijkheid van de tekst.

Domaines, pour clarinette et quelques instruments

Pierre Boulez (1925)

In 1969 beleefde dit werk o.l.v. de componist en met de klarinettist Walter Boeykens in Brussel zijn wereldpremière. Een jaar later beleefde het in dezelfde stad en met dezelfde uitvoerders een tweede première; de solo-partij had n.l. veel veranderingen ondergaan.

Achter de term 'Domaine' zit een ordenende geest die in de ruimte werkt. 'Vroeger had ik iets tegen het heen en weer lopen op een podium. Iedere keer als ik het weer meemaakte besepte ik hoe nutteloos het was. Voor mij is het belangrijk de geluidsbron te kunnen verplaatsen, waar dit moet kunnen door integratie in de structuur. Nu pas, en voor het eerst, ben ik tot de bevredigende gedachte gekomen een structuur op te bouwen waar het heen en weer geloop niet alleen een decor-element vormt, maar ook een interne eis.' (P. Boulez). De solist heeft zes lessenaars tot zijn beschikking met ieder hun eigen 'cahier' dat zijn eigen structuur heeft. De lessenaars staan verdeeld over zes groepen musici, deels homogeen, deels heterogeen samengesteld. De organische band tussen de solist en de betreffende groep wordt gelegd volgens het antifonale principe. 'In het eerste deel van het werk, speelt de solist alle oorspronkelijke 'cahiers', en terwijl hij wandelt naar de volgende groep van musici, klinkt uit de zojuist 'bespeelde' groep een op variaties gebouwde echo (. . .) De klarinettist bepaalt de volgorde

Pierre Boulez

waarin hij de 'cahiers' afwerkt en dus ook de wijze waarop het stuk zich ontwikkelt; zowel de dirigent als de groepen vormen in zekere zin (gezamenlijk) een echo. De dirigent neemt halverwege het werk de leiding over. Na het zesde 'cahier', speelt de passende groep zijn echo; wat daar bij hoort is nu de voor-echo van een spiegel-structuur, waarbij de volgorde van de zes groepen in hun voor-echo tot de solo-klarinetist door de dirigent uitgemaakt wordt.

De seriële technieken spelen een belangrijke rol in dit werk, meer als series klankobjecten, en harmonische objecten.

De dichtheid van sonoriteit wordt bepaald door de instrumentale structuur; ze gaat van 1 tot 6: basklarinet (1), xylofoon en contrabas (2), hobo, hoorn en gitaar (3), vier trombones (4), fluit, fagot, trompet, saxofoon en harp (5) en zes strijkinstrumenten (6).

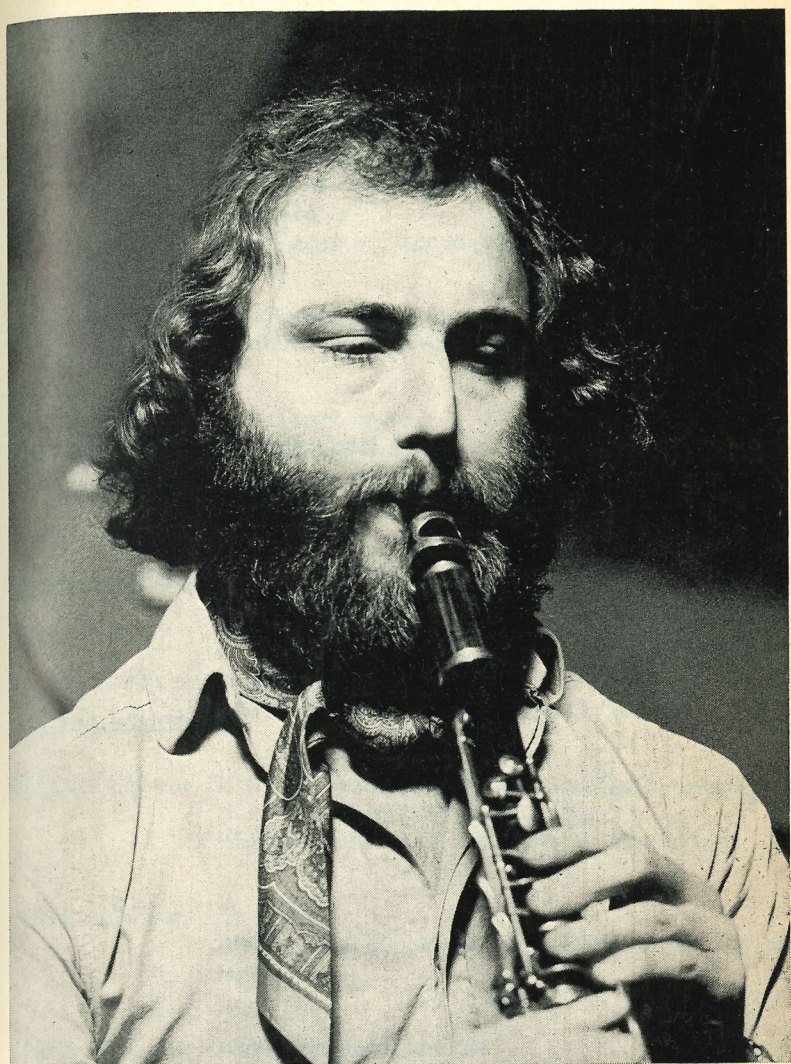

Portret van Mallarmé door Manet

'Zeitmasse' for five windinstruments belongs to a period in which Stockhausen, in contrast to his earlier works where everything was concentrated on the isolated and individual tune, began to seek higher group-units he called 'Gruppen'

Alexander Goehr is one of the toughest and most vigorous musical minds working in England today. Each one of his compositions 'is not a piece of self-expression, nor an experiment, but an object created by him, created for us, and bearing a definite relation to, even making a statement about, all other music'. (A. Porter) In his later works, Goehr produced – without compromising – music that requires no special sympathies or affinities for its comprehension. In his 'Improvisations' Boulez introduced the aleatoric technique. When reading the poems written by René Char and Mallarmé he suddenly discovered a new synthesis between words and music in contemporary music:

'Comprehension of the message' is essential for Boulez, which means that communication is more important than comprehensibility of the text. In *Domaines* Boulez has found the best solution for building a musical structure where the movements of a musician on the scene are not only décor but internal necessity. In the first part of the work, the solo-clarinete moves between 6 little groups, and while he is deciding to which group in the series he will devote his next tune, the last group plays an echo of the solo he has just played. At the end of the series of 6, the last echo becomes the first of six pre-echos played back to the solo-clarinete; the conductor takes over the leading role and decides the order in which, one by one, the 5 other groups will play their pre-echos.

Antony Pay

Antony Pay is één van de oprichters van The London Sinfonietta. Op zeer jeugdige leeftijd speelde hij reeds met het Engels Nationaal Jeugd Orkest tijdens toernees in Europa en Rusland. In Cambridge ontmoette hij en werkte hij met David Atherton, maar hij behaalde er ook een graad in de wiskunde.

Als solist vertolkte hij in Italië o.l.v. de componist Luciano Berio's Concertino voor klarinet.

et le bel aujourd'hui

le vivace

avec un coup d'aile ivre

va-t-il nous déchirer

que hante tous le givre

le lac dur oublié

qui n'ont pas fui!

la transparent glacier des vols

tout a coup

le vierge

et comme par jeu

Stéphane Mallarmé

Holland Festival 1971

Eduard van Beinum stichting

Gratis concerten op 'Queekhoven' te Breukelen

- 15 juni, 14.30 uur Claude Helffer, piano
Werken van Berg, Boulez, Serocki, Messiaen
- 20 juni, 14.30 uur Mary Lindsey, sopraan
Felix de Nobel, piano
Werken van Berg, Nono, Strawinsky, Ravel,
Dallapiccola
Lotte Lenya is uitgenodigd voor een causerie
- 22 juni, 14.30 uur Gaudeamus Strijkkwartet
Werken van Berg, Marco, Lutoslawski
- 23 juni, 14.30 uur Lode Devos, tenor
P. Bartholomé, piano
Werken van Hindemith, Schönberg, Poulenc, Bartok,
Krenek
- 24 juni, 14.30 uur Siegfried Palm, cello
Werken van Hindemith, Penderecki
- 28 juni, 14.30 uur Ardito blaaskwintet
Werken van Escher, Stockhausen, Bruynel
- 30 juni, 14.30 uur Ursula en Heinz Holliger, harp en hobo,
A. Nicolet, fluit, J. Wyttenbach, piano
Werken van Milhaud, Zimmermann, Wyttenbach
- 1 juli, 14.30 uur Zie 30 juni.
Werken van Boulez, Berio, Takemitsu, Holliger en
Huber
- 2 juli, 14.30 uur Walter Boeykens, klarinet
Tan Crone, piano
Werken van Lutoslawski, Berg, Laporte
- 5 juli, 14.30 uur Alfons en Aloys Kontarsky, piano's
Werken van Strawinsky, Brown, Zimmermann
- 6 juli, 14.30 uur Slagwerkgroep Amsterdam
*Dit concert vindt niet plaats op 'Queekhoven' maar in
de Spiegelzaal van het Concertgebouw te Amsterdam.*
Werken van Kasimir, Serocki en Ohana.

Inlichtingen voor gratis plaatsen bij:

Cisca-Uitkrant, Stadsschouwburg Amsterdam, tel. 020-229011 of
229012, 'Queekhoven', Breukelen, 03462-1562